

PEDESI

SPRÄKSTIG

perhe

maito

PEDERSÖRE
KOMMUN • KUNTA

PEDESI språkstig.

Pedersöre kommun blev beviljade Statsunderstöd för att tidigarelägga, utveckla och öka språkundervisningen inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen. Programmet Den nya grundskolan, försök med språk. Statens specialunderstöd för att tidigarelägga, utveckla och öka språkstudierna har pågått under åren 2017, 2018, 2019 och 2020

Målet har varit att ta fram regionala modeller, verksamhetssätt och nya strukturer för att tidigarelägga, utveckla och öka språkundervisningen.

Småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen bidrar till kontinuiteten i fostran och utbildningen, där språkmedveten undervisning främjar utvecklingen av barnets språkliga färdigheter och identiteter samt förmågan att uppskatta språklig och kulturell mångfald.

Det pedagogiska målet inom projektet var att ta vara på våra egna närmiljöer i kommunen och göra ett material som är förankrad i vardagen, i närmiljön på detta sätt gör vi inläringssituationerna mera verklighetsbaserade. Materialet som utarbetats sprids till alla enheter så att pedagoger/lärare har möjlighet att ta del av varandras erfarenheter och kunskap, kollegialt lärande.

Målet är att satsa på att få språkinläringen som en röd tråd ända från småbarnspedagogiken till förskolan och till skolan. En språkstig som börjar byggas upp redan i den småbarnspedagogiska verksamheten genom förskole åren, grundläggande utbildningen som fortgår hela livet stärks under hela lärtigen.

Följande personer har ingått i projektet under åren; Yvonne Borgmästars, Janina Södö, Ida Åsvik, Erica Ellfolk, Monica Käcko, Johan Nylund, Pia Lönnqvist, Katarina Barkar, Sofie Wikblad samt även personal från pilot enheterna Källby daghem/ förskola och Lepplax daghem/ förskola. Illustratör; Joanna Vikström-Eklöv

Pedersöre 29.1.2020, Godkänd i Nämnden för utbildning och småbarnspedagogik, svenska sektionen 29.1.2020, §6

INNEHÅLL

- Småbarnspedagogik
- Förskola
- ÅK 1-2
- ÅK 3-4
- ÅK5-6

SMÅBARNSPEDAGOGIK

Pedesi språkstig

Småbarnspedagogik

1. Språkets rika värld, Att väcka barnens intresse för finska språket.

Vi övar på att prata skojfinska med varandra, även nonsensord.

Vi "smakar" på vissa ord, vad betyder de, hur känns det på vår tunga. Kanske kompisarna kan förklara för resten av gruppen vad ordet betyder – delaktighet och lärande i grupp.

Vi övar vid olika tillfällen och implementerar ord i både ledd lek och den hörs även i den fria leken.

2. Mina många uttryckformer

Man lär sig olika och på olika sätt. Man kan lära sig genom sagor, rim och ramsor, olika samlingar, lekar, spel, musik, rörelse. Vi implementerar finskan i vardagen på ett mångsidigt sätt så att språkinläringen känns både lek och lustfylld.

3. Jag och vår gemenskap, *Barnen lär sig samarbeta och fungera i grupp med andra*

Vi samarbetar med varandra för att bli uppmärksam på att man lär sig på olika sätt

Barnen är både språkinlärare och språkanvändare

Genom lek och rörelse även på andra språk kan vi kommunicera med andra

Lekar: Alla ekorrar byter bo – kaikki oravat vaihtavat pesää

Ett, två, tre ost – yksi kaksi kolme juusto

Färgerna - värileikki

Huvud axlar knä och tå – pää olkapää peppu polvet jalat

4. Jag utforskar min omgivning,

Använda närmiljön som den tredje pedagogen för att göra kommunikationen innehållsrik.

Även non verbal kommunikation, gester, dramatisering är något vi jobbar med. Vi räknar genom ramsor, sånger, lek och övar antal på finska. Vi jobbar vidare med artighetsfraser. Räknar med fingrar, föremål – både visuell och auditiv träning och stöd.

5. Jag växer, rör på mig och utvecklas

Barnen bekantar sig med olika språk och kulturer i daghemmet, närmiljön och i Finland. De blir medvetna om att det finns olika språk. Vilka språk känner vi till? Vi sjunger sånger, lyssnar på andra språk. (Barnsånger såsom "I medelhavet", vi lyssnar på barnens favorit pop-sånger som ofta är på engelska)

– vi värdesätter att vi har många språk vi kan uttrycka oss med i vår grupp.

FÖRSKOLAN & ÅK 1-2

Förskolan

- Enligt förskolans läroplan, mindre omfattande undervisning på två språk.

Mål för lärande

Lyssna och förstå

- enkla frågor och instruktioner - aktivitetssånger, språkpåsar
- hittar kända ord i sagor, sånger och ramsor - simon sanoo nauraa.., färgleken
- matcha ord och bild – loopkort

Lär mig prata och kommunicera

- använda enstaka ord i sociala sammanhang - tack, ursäkta
- berätta om sig själv - jag heter - vad heter du
- kommunicera med ord och kroppsspråk - använda sig av drama, handdockor och lekar

Lär mig förstå

- känner igen ord
- förstår uppmaningar
- lyssna på orden

Lär mig nytt ord

- Vad betyder ordet
- Uttala och använda
- Memorera och synliggöra

Lärande mål och innehåll för undervisningen

1. Mina många uttrycksformer

- Att utveckla ordförråd för kommunikation på ett lekfullt sätt. Uttrycka sig muntligt eller kroppsligt.

Genom att använda enkla fraser i vardagen. Att tacka och säga varsågod, ursäkta. Butikslek där man turvíst kan sälja/köpa fråga efter varor och deras pris. Uttrycka känslor och öva på känslouttryck på finska

Kompetens som målet anknyter till, K1, K2, K3, K4, K5

2. Språkets rika värld

Att väcka barnens intresse för finska språket.

Genom diskussioner om när man behöver kunna sitt eget språk - att göra sig förstådd. Olika kulturtraditioner finlandssvenska, finska och andra som finns i barngruppen. Vid grupparbeten som utgår från barnens intressen om vad de vill lära sig på finska. Olika lekar där barnen kan jobba parvist

Kompetens som målet anknyter till, K1, K3, K4, K5

3. Jag och vår gemenskap

- Samarbeta med varandra för att bli uppmärksam på att man lär sig på olika sätt
- Barnen är både språkinlärare och språkanvändare

Genom att lära sig läroprocessen i förskolan. Att brain storma, kategorisera, skriva ner/rita sin förförståelse för att sedan välja hur man vill arbeta vidare. När projektet är klart gör man en efterförståelse för att reflektera kring och tydliggöra den egna lärprocessen. Att vara aktiv själv t.ex. genom tillgängliga QR-koder med finskt innehåll (sånger, sagor etc.).

Kompetens som målet anknyter till, K1, K2, K6, K7

4. Jag utforskar min omgivning

- Använda närmiljön som den tredje pedagogen för att göra kommunikationen innehållsrik.

Vid matsituation. Räkna t.ex. hur många som sitter vid ens bord. Hur många knackkorvar får man ta? Vid samling eller förflyttningssituation – hur många är här idag, hur många står i kön?

Genom lekar i och besök till olika miljöer. T.ex. vanliga lekar med gäddan kommer med finska färger, sånglekar i skogen; Karhu nukkuu, besök till affär/ bibliotek annat. Sånger och ramsor. Vid tambursituation; kläder och kroppsdelar

Kompetens som målet anknyter till, K1, K2, K4, K6, K7

5. Jag växer och utvecklas

- Komma i kontakt med de vanligaste orden och uttrycken i vardagssituationer

Genom att lyssna på enkla finska sånger som barnen redan kan på sitt eget språk och försöka gissa vad sången handlar om. Läs enkla böcker på finska turvist med samma bok på svenska. Se på enkla korta serier typ Pipsa Possu o Mimmi Lehmä. Använda sig av Loop-kort (Minulla on kissa- kenellä on lammas?)

Kompetens som målet anknyter till, K1, K2, K3, K4, K5, K6

Mål för lärmiljöer och arbetssätt

Barn lär sig bäst då de lär sig det som de verkligen vill veta, sådant som de behöver använda just nu. Genom att ta reda på vad barnen redan vet kan pedagogen ta tillvara den kunskapen och planera för inläring och undervisning som bäst motsvarar vad barnen vill lära sig. Vi använder oss av konkret material för stöd i inläringen. Vi använder hela närmiljön, butik, skog, fabrik.

Vi utgår från barnens intressen genom drama, rörelse samt genom att själva tillverka material. All personal som jobbar i förskolan är språkliga modeller. Pedagogen växlar mellan finska – svenska språket i olika situationer. Finska – svenska vad har vi för likheter i kulturen och språket som låter lika? Vi utforskar det finska språket tillsammans vilket bidrar till en nyfikenhet för språket. Upprepning av ord och fraser i olika sammanhang.

Finska i vardagssituationer, hälsningsfraser, maten, dagliga hygien, tvätta händerna, kläder, utomhus, närmiljön, sagor, sånger Introducera ord och enkla fraser. Inga krav ställs på att barnen behöver kunna de finska orden

Självvärdering

Alla barn fyller i sin egen blankett eller gruppvis, "Självvärderingen för lekfinska i förskolan".

Jag har bekantat mig med: siffror, sånger och lekar köpa i kiosk, etc. Samt även fyller i, Jag skulle ännu vilja lära mej!

Se bilaga. 1 förskolan

Teman

Bas teman inom finska i förskolan är t.ex. färger, siffror, djur, veckodagars namn, frukter och grönsaker, temalek. Det bör även finnas utrymme för teman som barnen själva har valt.

Pedagogen är lyhörd för barnens intressen för att skapa temaområden.

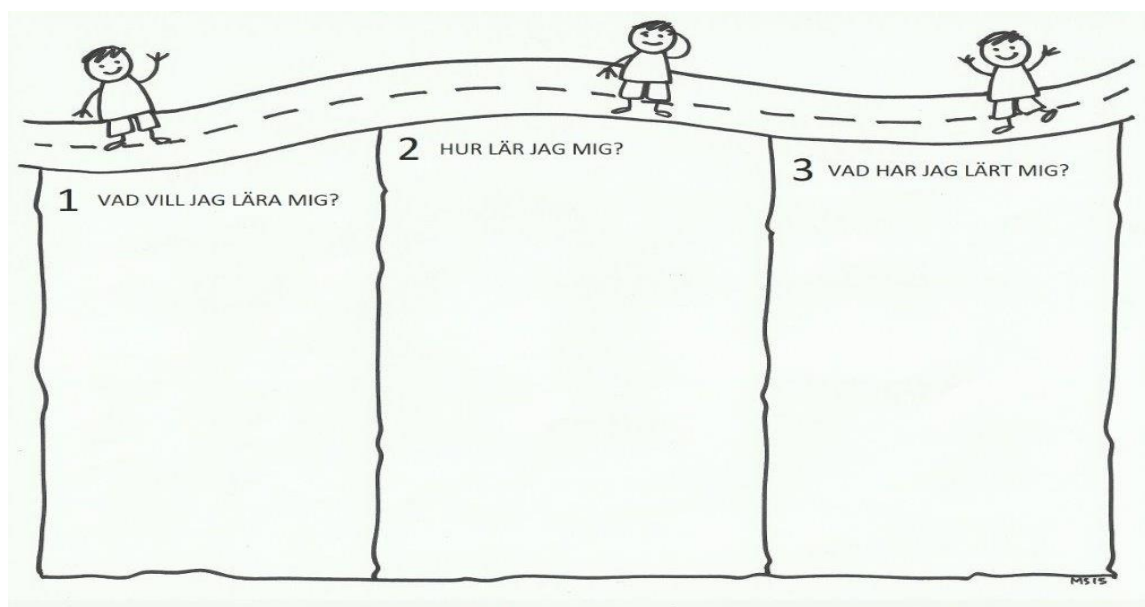
Frågor/svar – kuka sinä olet? Mitä tämä on? Haluatko? Saisinko? Minulla on - kenellä on?

Viktigt att barnen lär sig genom aktiviteter som möjliggör att lyssna och förstå, lär sig att använda ord i interaktion med andra. Upptäcka språket med hjälp av sina öron, ögon och kroppsspråk, lär sig språk med olika sinnen.

Lärprocessen i Pedesi språkstig där barnen är delaktiga i hela processen.

- Förförståelse:** *Vad vill jag lära mig?* Inom finskan bör vi ta i beaktande barnens tidigare erfarenheter, kunskaper och intressen inom finskan. Vad vet du om finska språket, har du hört det? Kan du några ord? Varför behöver vi kunna språk? Vad skulle du vilja lära dig? Kommer överens om olika gemensamma teman i grupp.
- Genomförande:** *Hur lär jag mig?* Variera arbetsätten och lärmiljöer inom finskan. Erbjud barnen olika sätt att lära sig; genom lek, rörelse, skapande verksamhet, musik och digitala verktyg.
Genom lekfullt lärande. Det skall vara roligt att lära sig. Alla kan vara med. Viktigt att inga krav ställs på barnen, man behöver inte kunna de finska orden. Medvetna om sitt eget deltagande i lärandet. Lärandet sker i olika situationer där barnet är aktiv.
- Efterförståelse:** *Vad har jag lärt mig?* Synliggöra lärandet hos barnen. Reflektera tillsammans med barnen över den finska lärprocessen. Vad har vi lärt oss? Hur har vi lärt oss? Pedagogerna ska synliggöra lärandet för barnen. Pedagogens ansvar att det dokumenteras.

Planering och utvärdering genom, förförståelse, genomförande och efterförståelse

Exempel", Kauppaleikki"

Förförståelse	Genomförande	Efterförståelse/ synliggöra lärandet
Vad vet barnen sedan tidigare? Vad vill barnen lära sig? - Teckningar, reflektioner kring teckningar, vad vet/tror jag.	Barnen med i planeringen: - Vad behövs? - Vad skall göras? - Utforskande arbetsätt - Flera olika lärmiljöer Skapade egen butik, ledd lek, gymnastik inne och ute, besök till matbutiken för att handla.	Vad har barnen lärt sig? - Teckningar, reflektioner kring båda teckningarna(före och nu). - = synliggöra lärandet för barnen

o Språkkappsäckar

Finska språkkappsäckar skapas tillsammans med barnen. Kappsäckarna kan även indelas i teman förskolegruppen jobbat med under hösten. Kappsäckarna kan innehålla olika spel, (t.ex. bingo, memory, lotto), sångkort och tips på lekar. Barnen får låna hem språkkappsäckarna på våren och jobba hemma med innehållet tillsammans med vårdnadshavarna och syskon. På så sätt blir även hemmet delaktigt i barnens finska språkstig.

Tips på lekar och övningar samt digitalt material finns på Pedesi språkstig

- Musikstopp
- Piprussin
- Leken "Gäddan kommer", byt ut fiskarter till det tema man jobbar med.
- Leken "Land, skepp, hav".
- Stafetter, barnen hämtar den bild/sak pedagogen visar och säger på finska.
- Kims lek
- Loop-kort
- Memory
- Bingo
- Lotto
- Sjunga sånger
- QR-koder
- Skapa egna böcker eller sagor på ipad
- Lek: "Vad är klockan Farbror Varg"
- Lek: "Kom hem alla mina barn"
- Finska gymnastikstunder
- Ramsor
- Sagor/film på finsk

PEDESI SPRÅKSTIG

FÖRSKOLAN

I lekfinnskan i förskolan har jag bekantat mig med:

Siffror 1 – 10

Sånger och
lekar

Veckodagarnas
namn

Fruktar och
grönsaker

Jag skulle ännu vilja lära mej

- _____
- _____
- _____
- _____

Olika
djurnamn

Färgerna

Köpa i kiosken/
butiken

PEDESI språkstig Åk 1-2

Målen för undervisning i A1 – lärokursen i finska i årskurs 1-2 samt Pedersöre tillägg med **rött**.

M1. Eleven bekantar sig med olika språk och kulturer i skolan, närmiljön och i Finland. Eleven handleds att känna igen målspråket och kunna skilja det från andra språk. Mål för lärandet: Eleven lär sig iaktta språklig och kulturell mångfald i sin vardag samt lär sig känna igen målspråket och skilja det från andra språk hen kan. (används inte som bedömningsgrund)

Innehåll; I undervisningen reflekterar man tillsammans över vilka språk som talas i skolan, den närmaste omgivningen samt i Finland och Norden och man bekantar sig med de olika kulturerna. Eleverna diskuterar vilka likheter och olikheter det finns mellan olika språk. K1, K2, K5, K7

Pedersöre mål och innehåll; Eleven reflekterar över vilka språk som talas i skolan och närområdet

Man lyssnar på språket och diskuterar.

Varför behöver vi kunna finska? Varför läser vi finska i skolan?

Bra att kunna flera språk.

M2. Handleda eleven att värdesätta sin egen språkliga bakgrund samt språklig och kulturell mångfald. Eleven lär sig värdesätta sin egen språkliga bakgrund och olika språk och kulturer. (används inte som bedömningsgrund)

Innehåll; Eleverna funderar tillsammans på den språkliga och kulturella mångfaldens betydelse och värde för olika gemenskaper. K1, K2

Pedersöre mål och innehåll; Vi funderar tillsammans över elevens förkunskaper, vad eleven redan kan och var hen har lärt sig det.

Värdesätter att vi har flera språk i vår grupp.

M3. Erbjud eleven möjligheter att samarbeta med andra och fungera i grupp. Eleven lär sig samarbeta och fungera i grupp med andra. (används inte som bedömningsgrund).

Innehåll; Eleverna övar att samarbeta och arbeta parvis och i grupper. K1, K2, K6

Pedersöre mål och innehåll; Eleven får ta del av varierande undervisningsmetoder. Det kommunikativa betonas.

Genom lek och rörelse i grupp skapas en positiv inställning till språket.

M4. Handleda eleven att göra iakttagelser om språket och språkbruket samt att gissa sig till och härleda enskilda ords och uttrycks betydelser Eleven lär sig gissa och härleda ords och uttrycks betydelser samt att göra iakttagelser om språket och språkbruket.

Innehåll; I undervisningen iakttar man huvudsakligen talat språk. Eleverna övar på att härleda ords betydelse utifrån kontexten, allmänbildningen eller andra språkkunskaper. K1, K4, K5

Pedersöre mål och innehåll; Undervisningen sker främst på finska. Eleven ser på finskspråkiga program och lyssnar på finsk musik och finskt tal.

Öka ordförståelsen. Fundera över på hur olika ord låter och vad de betyder de. Förstår ord i sammanhang.

M5. Eleven bekantar sig med olika sätt att lära sig språk och prövar vilka sätt att lära sig som passar hen själv bäst. Eleverna övar tillsammans att ställa upp mål för sina språkstudier. Eleven lär sig känna igen, pröva på och öva samt använda olika färdigheter för språkstudier, eleven lär sig ställa upp mål för sina språkstudier.

Innehåll; Eleverna diskuterar och funderar hur och på vilka olika sätt man kan lära sig språk. Eleverna övar olika sätt att lära sig språk. Eleverna övar på att utvärdera både sina egna och sina klasskamraters språkkunskaper med hjälp av till exempel Den europeiska språkportfolion. K1, K7

Pedersöre mål och innehåll; Eleven får ta del av mångsidig undervisning. Tillsammans sätter vi upp mål och lär oss studieteknik. Målen utvärderas på ett mångsidigt sätt.

M6. Uppmuntra eleven att använda språket på ett mångsidigt sätt i olika kommunikationssituationer. Eleven lär sig använda språket i några ofta återkommande rutinmässiga kommunikationssituationer med stöd av en kompis.

Innehåll; Innehållet väljs utgående från elevernas vardag och intressen.

Innehållet väljs tillsammans med eleverna. En central del av innehållet i undervisningen är att använda språket för olika syften, till exempel för att hälsa, säga adjö, berätta om sig själv samt för olika situationer i vardagen. Eleverna tränar ett artigt språkbruk i olika kommunikationssituationer.

Som en del av kommunikation tränar eleverna ordförråd samt struktur och fraser med hjälp av sång, lek, drama och spelifiering. K1, K2, K4, K6, K7

Pedersöre mål och innehåll; Eleven tränar kommunikativa färdigheter genom dialog, sång, lek, drama, handdockor, dialoger, spel och spelifiering. Grundläggande teman: jag, familjen, hemmet, färger, räkneord, enkla verb och tidsuttryck samt valfria teman enligt elevens önskemål.

Våga använda ord i andra situationer än den trygga skolmiljön.

M7. Handleda eleven att använda olika non-verbala tillvägagångssätt samt olika sätt för att härleda ords betydelse. Uppmuntra eleven att uttrycka sina egna iakttagelser och sina svårigheter att förstå budskapet. Eleven lär sig använda non verbalal tillgångssätt samt olika sätt för att härleda ords betydelse.

Innehåll; I undervisningen diskuterar och funderar man över hur man ska agera om man endast har ringa kunskaper i ett språk. Eleverna övar att använda olika hjälpmedel för att kommunicera, till exempel att använda gester och att rita. Eleverna övar att härleda ords betydelse utifrån kontexten, allmänbildningen eller andra språkkunskaper. Eleverna lär sig uttryck som behövs då det uppstår svårigheter med att förstå budskapet. K1, K2, K3, K4, K5, K7

Pedersöre mål och innehåll; Eleven lär sig att våga uttrycka sig på ett enkelt sätt utgående från sin egen språkliga nivå. Eleven övar att uttrycka sig non-verbalt exempelvis via charader och gissningslekar.

M8. Uppmuntra eleven att använda det finska språket på ett för kommunikations-situationen och kulturen lämpligt sätt. Eleven lär sig använda ett antal för språket och kulturen vanliga artighetsfraser.

Innehåll; Eleven får vänja sig vid att använda de för språket och kulturen vanligaste artighetsfraserna i vardagliga kommunikationssituationer, till exempel för att hälsa, säga adjö, tacka och be om hjälp. Eleverna övar olika naturliga sätt att reagera i kommunikations-situationer. K2, K4, K6, K7

Pedersöre mål och innehåll; Artighetsfraser övas vid olika situationer under skoldagen. Eleven vågar använda de vanligaste artighetsfraserna.

M9. Handleda eleven att förstå målspråkets vanligaste ord och uttryck i kommunikationssituationer som är bekanta för eleven. Eleven lär sig förstå ett antal ord och uttryck som hen hör och ser.

Innehåll; Innehållet väljs utgående från elevernas vardag och egna intressen. Innehållet väljs tillsammans med eleverna. Eleverna får i första hand ta del av talade texter och så småningom även skrivna texter samt språket som hörs och syns i vardagen. Eleverna övar att iaktta uttalet och betoningen av ord på finska. Eleverna övar att förstå språket med hjälp av sång, lek, ramsor, berättelser och bilder. K1, K2, K3, K4, K5, K7

Pedersöre mål och innehåll; Eleven får ta del av enkla texter (även talade) från grundläggande teman. Väcka elevens intresse för att förstå texter som syns i hans vardag, exempelvis skyltar, i varuhus mm. Aktiva och passiva ordförrådet ökar.

M10. Handleda eleven att i olika situationer som är bekanta för eleven använda de vanligaste orden och uttrycken på finska, särskilt i tal, samt att träna uttalet. Eleven lär sig använda de vanligaste orden och uttrycken samt att uttala dem förståeligt.

Innehåll; Innehållet väljs utgående från elevernas vardag och egna intressen. Innehållet väljs tillsammans med eleverna. Eleverna övar mycket och på ett mångsidigt sätt att uttala och betona ord på finska. Eleverna övar ord och satsstrukturer som en del av kommunikationen i situationer som är bekanta för eleverna med hjälp av till exempel bilder, sång, lek, ramsor, berättelser, drama och spelifiering. Eleverna ges så småningom möjlighet att öva sig att skriva. K1, K2, K3, K4, K5, K7

Pedersöre mål och innehåll; Eleven övar sig att uttrycka sig muntligt genom att producera enkla fraser, utgående från vardagliga situationer exempelvis genom att berätta om sig själv, dramatisera, beskriva föremål, berätta om en bild.

PEDESI SPRÅKSTIG

Åk 1-2

Färglägg när du kan dessa olika saker på finska

Jag kan räkna
1 - 10

Jag kan sjunga
sånger

Jag kan
veckodagar

Jag kan namn
på frukter

Jag skulle ännu vilja lära mej

- _____
- _____
- _____
- _____

Jag kan namn
på djur

Jag kan namn
på färger

Jag kan köpa i
kiosken/
butiken

ÄK 3-4

ÄK 5-6

Pedesi språkstig Åk 3-4

Under arbete

Pedesi språkstig åk 5-6

Kieliseikkailu

<https://sites.google.com/view/kieliseikkailu>